

Титульна сторінка Радзивилівської Біблії

Берестейська (Радзивилівська) Біблія

Одне з перших польськомовних видань Біблії, що з'явилося при допомозі Миколая Радзивила – покровителя реформаторів-кальвіністів у Речі Посполитій.

Близько 1553 р. він заснував у Бересті протестантську громаду, а також своєрідний культурний осередок кальвіністів. Тут були зібрані вчені-богослови, а також почала функціонувати друкарня. Власне, подібний осередок (але вже православний) був створений князем *В.-К. Острозьким* у середині 70-х рр. XVI ст. в Острозі. Головною справою берестейського кальвіністського осередку була підготовка до друку повного тексту Біблії польською мовою. На це пішло близько 6 років. Зрештою в 1563 р. Берестейська (чи Радзивилівська) Біблія побачила світ. На видання цієї книги були витрачені величезні кошти. Видана вона була відносно великим накладом.

Князі *Острозькі* й Радзивили підтримували тісні зв'язки, між ними могла існувати своєрідна культурна традиція. Тому створення в Бересті кальвіністського наукового осередку й видання тут польськомовної Біблії могло стати одним із стимулів для князя *В.-К. Острозького*, який створив дещо подібний осередок в Острозі й видав тут Біблію старослов'янською мовою.

Література: Ільїн О. Берестська Біблія – одна з причин створення Острозької? // Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. – Острог, 2000. – Т. 3; Kempa T. Konstanty Wasyl Ostrogski (ok. 1524/1525-1608). Wojewoda Kijowski i marszałek ziemie Wołyńskiej. – Toruń, 1997; Szwejkowska H. Książka drukowana XV-XVIII wieku. – Wrocław – Warszawa, 1983.

Петро Кралюк

Безжановський Войцех (Biezanowski Wojciech)

(* близько 1536, м. Денбовці –
† 13.08.1616, м. Острог)

Більшість відомостей про Б. походить з *Актів (хроніки) острозького парафіяльного костелу*. Як повідомляє джерело, Б. народився у м. Денбовці (на жаль, не відомо, у якому воєводстві). Молоді роки провів “при Краківській Академії”, очевидно, навчаючись, а, можливо, згодом і викладаючи. Певний час перебував у сані священика в дієцезії Краківської кафедри, отримавши свячення від її суфрагана Я. Мілевського. У 1582 р. Б. зустрівся у Кракові з *В.-К. Острозьким*, котрий запросив його до Острога. Два роки священик тримав одночасно Острозьку та Дубенську плебанії, на які у 1584 р. отримав від *В.-К. Острозького* презентацію, не беручи інвеститури.

Як повідомляє згадане джерело, острозькі православні міщани ставилися вороже до прибулого священика. Щоправда, Б. відчував підтримку з боку деяких католиків – слуг при дворі *В.-К. Острозького*, та, зрештою, й самого князя, який, “як пан далекоглядний і побожний, велику до нього свою ласку в добродієчності й обороні своїй панській виявляв”. Під опікою Б. були не тільки острожани, а й мешканці навколишніх населених пунктів. За Ф. Чижевським, 11 серпня 1616 року Б. написано заповіт, який було оголошено в Луцьку 20 лютого 1618 року, вже після смерті ксьондза. Згідно з *Актами...*, помер Б. у 1616 р. в суботу перед Успінням Діви Марії (15 серпня), відтак, очевидно, 13 серпня, оскільки свято того року випадало на понеділок. Поховано Б. в острозькому костелі у склепі під великим вівтарем. Після смерті священика залишилася невелика бібліотека. В *Актах (хроніці) острозького парафіяльного костелу* згадуються “брат” та “братова” Б., а в *акті розподілу володінь Острозьких*